

დედაენის დღე

❑ დღეს საქართველოში საქართველოში დედაენის დღე აღინიშნება. უკვე 40 წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც მოსკოვი საქართველოში ქართული ენის, როგორც სახელმწიფო ენის სტატუსის გაუქმება დააპირა, ხოლო ამას 1978 წლის 14 აპრილს სტუდენტები მანიფესტაციებით დაუპირისპირდნენ. შედეგად საქართველოს ქართული ენა სახელმწიფო ენის სტატუსით შეუნარჩუნდა.

დღეს საქართველო ამ თარიღს არაერთი ღონისძიებით აღნიშნავს. მათ შორის, თბილისში, კონკრეტულად კი დედაენის ბაღში დაგეგმილია სხვადასხვა აქტივობა, მათ შორის წიგნების გამოფენა-გაყიდვა, საგანმანათლებლო აქტივობა „დაბეჭდე „დედაენა“, კონცერტები, გამოფენები და და სხვ.

ქუთაისში, „დედაენის კედელი“ საზეიმოდ გაიხსნა. ინფორმაციას კედლის მოხატვის მიზნით, ქარაქის მერიამ კონკურსი „მოხატე ქარაქი დედაენით“ გამოაცხადა. გამარჯვებულებმა, მარიამ ქებურიამ და თამარ წახნაკიამ აგურის კედელი მოხატეს. ქუთაისში კინოთეატრ „მონპრეზირის“ ტერიტორიაზე ორი კედელი 2016 წელს მოიხატა. ერთ კედელზე წარწერა “მე შენ მიყვარხარ”, მეორეზე კი გოგონას მურტიმედოური პორტრეტი განთავსდა, რომლის ავტორი ფრანგი მხატვარი გახდავთ.

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დედა ენის დღე მოძრაობის „**არა ბარბარიზმებს**“ სკოლის მოსწავლეთა კონკურსში – „**გავუფრთხილდე მშობლიურ ენას!**“ გამარჯვებულთა და ქართული ენის სწავლება-პოპულარიზებაში შეტანილი წვლილისთვის საქართველოსა და უცხო ქვეყნის მოქალაქეების დაჯილდოების ცერემონიარით აღინიშნა. ქართული ენის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიებების კვირეული თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ენის სახელმწიფო დეპარტამენტთან და კორნელი კეკელიძის სახელობის ხერხანაწერთა ეროვნულ ცენტრთან თანამშრომლობით გაიმართა.

კონკურსი „გავუფრთხილდე მშობლიურ ენას!“ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეს ეძღვნებოდა და მასში საქართველოს

40 სკორის 400-მდე მოსწავლე მონაწილეობდა. სკორის მოსწავდეებმა დაწერეს ესე თემაზე: „რატომ უნდა გავუფრთხილდეთ მშობრიურ ენას“, სკორებმა კი ჩაატარეს ქართული ენისადმი მიძღვნილი ღონისძიებები. საკონკურსო ჟიურიმ გამოავრინა 20 გამარჯვებული მოსწავლე.

ღონისძიებას საქართველოს პრეზიდენტი გიორგი მარგველაშვილი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი გიორგი შარვაშიძე, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრი მიხეილ ჩხენკერი, ენის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარე გიორგი ადიბეგაშვილი და მოწვეული სტუმრები ესწრებოდნენ.

„მიხარია, რომ დღეს, სწორედ აქ, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩვენ ასე მნიშვნელოვნად აღვნიშნავთ იმ თარიღს, რომელიც სურ 40 წლის წინ იწყებოდა, როგორც დღია, რომლის ორგანიზატორებსაც ადრე, ბოლომდე არ ჰქონდათ იმედი როგორ გაგრძელებოდა მათი დღე და მათი მომავალი, მაგრამ მათ გმირური ნაბიჯი გადადგეს და დაიცვეს ჩვენი მშობრივი ენა და ამასთან ერთად, სტიმული მისცეს ჩვენი ეროვნული მოძრაობის ახალი ტარლის წამოწყებას. მართლაც, ქართული ენა ჩვენი იდენტობის, ქართული იდენტობის კურდურური, ეთნიკური და მნიშვნელოვანწილად სახელმწიფოებრივი იდენტობის ერთ-ერთი მთავარი განმაპირობებელი ფენომენია,“ – აღნიშნა საქართველოს პრეზიდენტმა გიორგი მარგველაშვილმა.

თსუ რექტორის გიორგი შარვაშიძის თქმით, 40 წლის წინ, 14 აპრილს ჩამოყალიბდა ქართული სამოქალაქო საზოგადოება და დაიწყო ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მეორე ტალღა.

„ძარიან მნიშვნელოვანი დღეა საქართველოს ცხოვრებაში. მე ვიტყვოდი, რომ ერთ-ერთი იმ დღეთაგანი, რომელიც ჩვენი თანამედროვე ისტორია შექმნა. ბევრ მოღვაწეს, რომელიც გამოვიდა და აქტიური მონაწილეობა მიიღო ამ პროცესებში, არ ჰქონდა განცდა იმისა, რომ მართლა შესაძლებელი იყო იმპერიური მანქანის დამარცხება. ეს იყო პირველი შემთხვევა, როდესაც მთელი ერი გაერთიანდა ამ იდეის გარშემო და შევძერით ქართული ენის

გადარჩენა, როგორც სახელმწიფო ენისა,“ – აღნიშნა თსუ რექტორმა.

ენის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარის, გიორგი ადიბეგაშვილის თქმით, 40 წლის წინ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან დაძრუდმა სტუდენტობამ, პროფესურამ და უფროსი თაობის წარმომადგენლებმა ისტორიურ და მნიშვნელოვან გადაწყვეტილებას ჩაუყარეს საფუძველი.

„დღევანდელი დღე 1978 წლის მოვლენების კუმინაციური დღეა. ვფიქრობ, რომ იმ პროცესებს გარკვეული უხიდავი ხედი მართავდა და ეს უხიდავი ხედი იყო ქართველი ხაღხის ნება – მიგველო ისტორიური გადაწყვეტილება,“ – განაცხადა გიორგი ადიბეგაშვილმა.

კონკურსის გამარჯვებულ მოსწავდეებს და მონაწიდეებს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისგან, სახელმწიფო ენის დეპარტამენტისგან, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსგან და თიბისი ბანკისგან გადაეცათ ჯიდელოები და სიგდელები.

დონისძიებაზე ენის სახელმწიფო დეპარტამენტის დედაენის დღის საიუბიდეო თარიღისადმი (1978-2018) მიძღვნიდი მედელებით და სპეციადეური სიგდელებით დაჯიდელოვდნენ ქართუდი ენის სწავდეებისა და პოპუდეარიზებაში შეტანიდი წვდეიდეისთვის საქართველოსა და უცხო ქვეყნის მოქადედეები, ისპაჰანის ენების ცენტრის ქართუდი ენის მასწავდეებედი ჰუსეინ მიქედეანი (მიქედეადე), ვდეადიკავკაზის აკაკი წერეთლის სახედეობის მე-19 (ქართუდი) საშუადლო სკოლის დირექტორი ეთერ ფიცხედეური, საზოგადოებრივი მაუწყებდეობა აფხაზურენოვანი “მთავარის” რედეექტორი; ქართუდე-აფხაზურ ურთიერთობათა ინსტიტუტის – რადიო “ჰარა” დიქტორი ესმა კოკოსკერია, ბოდენისის რაიონის სოფედე ნახიდეურის საჯარო სკოდეა; ქართუდი ენისა და დიტერატურის მასწავდეებედი ნუნუ დევნობაშვიდი, მარნეურის N3 საჯარო სკოლის მე-12 კდეასის მოსწავდეე მაჰდედი მამედელოვი, იდეია ჭავჭავაძის სახედეობის ქადედექ ახადედედედექის #3 საჯარო სკოლის ქართუდი ენისა და დიტერატურის მასწავდეებედი ნანა კარაპედეიანი, რაგბის ქართუდი ტერმინების შემქმნედი ბაად გიგინეიშვიდი, დიდი ბრიტანეთის ედეჩი ჯასტინ მაკვენზი სმიტი, ქართუდი წერა-კითხვის, ქართუდი დიტერატურის

ნიმუშების გამავრცელებელი და პოპულიზატორი ფერეიდანში ადი რეზა რაჰიმი (რეზო დავითაშვილი).

საქართველოს პრეზიდენტმა გიორგი მარგველაშვილმა სახელმწიფო ენისა და ეროვნული იდენტობის შენარჩუნების ხელშეწყობისთვის, ქართული ენის პოპულიზაციისა და ახადგაზრდა თაობის აღზრდა-განათლების საქმეში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისთვის ღირსების ორდენით დააჯილდოვა ქართველი მეცნიერები : შუქია აფრიდონიძე, დანა გრიგორაშვილი, დამანა მერიქიშვილი, გრივერ ფარიდავა; 1978 წლის 14 აპრილს ქართული ენის დაცვისთვის, სახადხო მოძრაობაში აქტიური მონაწილეობისა და ქართული ენის კონსტიტუციური სტატუსის შენარჩუნებაში შეტანილი პირადი წვლილისთვის ღირსების ორდენით დაჯილდოვდა ილია ჭავჭავაძის საზოგადოების თავმჯდომარე თამარ ჩხეიძე.